

16. studenoga 2006.

Izvješće o analitičkom pregledu Hrvatska

Poglavlje 18. – Statistika

Datumi sastanaka tijekom analitičkog pregleda

Eksplanatorni sastanak: 19. – 20. lipnja 2006.

Bilateralni sastanak: 13. – 14. srpnja 2006.

I. SADRŽAJ POGLAVLJA

U dijelu koji se odnosi na statistiku pravna stečevina sastoji se gotovo isključivo od pravnih akata koje države članice izravno primjenjuju, kao što su uredbe Vijeća i Europskoga parlamenta te odluke i uredbe Komisije. U dijelu koji se odnosi na statistiku pravna stečevina također obuhvaća široku paletu metodoloških uputa i priručnika iz raznih područja statistike koja se odnose na poljoprivredu, gospodarstvo i monetarnu politiku, demografsku i socijalnu statistiku i istraživanje. Međunarodni sporazumi predstavljaju daljnju osnovu za proizvodnju statistika.

II. USKLADIVANJE DRŽAVE I SPOSOBNOST PROVEDBE

U ovom dijelu ukratko se prikazuju informacije koje je dostavila Hrvatska, kao i rasprava sa sastanaka u okviru analitičkog pregleda. Hrvatska je navela da prihvaća pravnu stečevinu u dijelu koji se odnosi na statistiku. Općenito, ne očekuje teškoće u primjeni dijela pravne stečevine koji se odnosi na statistiku po pristupanju Europskoj uniji.

II. a. Statistička infrastruktura

Državni zavod za statistiku (DZS), Hrvatska narodna banka i Ministarstvo financija glavne su institucije koje izrađuju službene statistike. Među njima DZS ima ulogu glavnog koordinatora. Zakon o službenoj statistici (NN 1003/03) predstavlja okvir za proizvodnju statistike. Postoji također strategija razvitka službene statistike i program statističkih aktivnosti (NN. 28/2005) te se svake godine donosi godišnji provedbeni plan. Zakonski okvir određuje kao glavne zadatke prikupljanje, obradu i diseminaciju statističkih podataka, održavanje stručne neovisnosti statističkog sustava Republike Hrvatske, osnaživanje povjerenja javnosti u službenu statistiku i poboljšanje međunarodne suradnje.

Sukladno Zakonu o službenoj statistici službena statistika Republike Hrvatske temelji se na načelima relevantnosti, nepristranosti, pouzdanosti, transparentnosti, pravodobnosti, stručne neovisnosti, racionalnosti, dosljednosti, javnosti, statističke povjerljivosti, korištenja individualnih podataka u isključivo statističke svrhe i javne odgovornosti.

II. b. Klasifikacije i registri

Poslovni registar osnovan je sukladno Uredbi Vijeća o statističkim jedinicama (696/93) i Uredbi Vijeća o poslovnom registru (2186/93). Fizičke osobe, obrtnici te djelomično lokalne jedinice još nisu uključene u registar te nisu definirani postupci ažuriranja registra. Hrvatska je najavila proširivanje područja obuhvata registra sukladno planiranoj novoj Uredbi o poslovnom registru. Potrebno je proširiti obuhvat na druge sektore gospodarstva te uspostaviti vezu s registrom poljoprivrednih gospodarstava, kao i unijeti podatke o slobodnim zanimanjima te uvesti grupe poduzeća.

Ekonomske statistike temelje se na NACE Rev 1.1. Statističkoj klasifikaciji ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici (Uredba Vijeća 3037/90, uredbe

Komisije 761/93 i 29/2002). Hrvatska je izjavila da se uskladila te da je odlučna osigurati prihvaćanje planirane revizije statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE (Rev. 2). Hrvatska je također prihvatila Klasifikaciju proizvoda po djelatnosti (KPD 2002 – Uredba Vijeća 3696/93, uredbe Komisije 1232/98 i 204/2002).

II. c. Sektorska statistika

Što se tiče **statistike vanjske trgovine**, Hrvatska je prihvatila Uredbu Vijeća Extrastat 1172/95 te Uredbu Komisije 1917/2000. Hrvatska je iskazala visok stupanj usklađenosti, iako priznaje postojanje određenih razlika u vezi sa specifičnim kretanjem roba i statističkim preferencijama.

Što se tiče **statistika trgovine na domaćem tržištu (mjerenje trgovine među državama članicama)**, Uredba Intrastat (Uredba Parlamenta i Vijeća 638/2004 i Uredba Komisije 1982/2004) postat će relevantna nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji. DZS sudjeluje u pripremnim aktivnostima (pretpristupna pomoć CARDS) te je osnovao radnu skupinu i donio nacionalni akcijski plan radi ostvarivanja tog cilja po pristupanju EU-u.

U vezi s **korištenjem zemljišta i daljinskim očitavanjem** Hrvatska ne koristi satelitske slike za statistiku poljoprivrede. Svake godine u proljeće i jesen Hrvatska sastavlja dva izvješća o površinama i nasadima. Ispunjeni su osnovni zahtjevi Europske unije u vezi s podjelom u glavne kategorije. Planirano je daljnje usklađivanje.

Što se tiče **statistike poljoprivredne strukture**, pravnu osnovu predstavljaju Uredba Vijeća 571/88 te povezane izmjene i dopune. Hrvatska je 2003. provela opći popis poljoprivrede. Na temelju rezultata općeg popisa 2005. provedena je anketa o strukturi poljoprivrednih gospodarstava. Potrebno je uvesti *Standard Gross Margins* (SGM). U suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva započet je projekt *Farm Accountancy Data Network*, koji se odnosi na uvođenje sustava knjigovodstva za obiteljska gospodarstva te će predstavljati odgovarajući temelj. Hrvatska također želi proširiti obuhvat ankete dodavanjem podataka o broju stoke.

Što se tiče **agromonetarne statistike**, razina usklađenosti s Uredbom Europskoga parlamenta i Vijeća br. 138/2004 te njezinim naknadnim izmjenama i dopunama, kao i sporazumima država članica iz 1990., je djelomična. Hrvatska je izjavila da se daljnje metodološke aktivnosti nastavljaju uz pretpristupnu pomoć putem programa PHARE i CARDS, što bi trebalo osigurati potpuno usklađivanje Hrvatske do trenutka pristupanja Europskoj uniji.

Glede **statistike biljne proizvodnje**, usklađenost statistike biljne proizvodnje s pravnom stečevinom EU-a opet je opisana kao nepotpuna. Iako Hrvatska proizvodi statističke podatke o površinama i nasadima, prinosu po hektaru i proizvodnji najvažnijih žitarica, ne provodi se anketno istraživanje o voćnjacima i vinogradima. U vezi sa statističkim podacima o voću i povrću Hrvatska je izjavila da nedostaju neki podaci o vrstama voća, kao i o površinama voćnjaka (Direktiva 2001/109/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća). U pripremi je redovito sastavljanje bilanci *Supply Balance Sheets* te će ono biti spremno do pristupanja.

Što se tiče statistike stočarstva, mesa i mliječnih proizvoda, Hrvatska sastavlja statistike sukladno Direktivi Vijeća 93/24/EEZ, 93/25/EEZ te njezinim naknadnim izmjenama i dopunama. Hrvatska je izjavila da postoje određene razlike u učestalosti provođenja pojedinih anketa.

Hrvatska jednom godišnje prikuplja podatke o proizvodnji mlijeka, zajedno s podacima o stočnom fondu. U budućnosti se namjerava koristiti administrativnim izvorima za mjesečno prikupljanje podataka o otkupljenim količinama mlijeka. Hrvatska navodi da je usklađenost s Direktivom Vijeća 96/16/EEZ djelomična. Trenutačno DZS (Državni zavod za statistiku) ne prikuplja podatke o potrošnji i prodaji mlijeka na privatnim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, kao ni podatke o obradi mlijeka i mliječnim proizvodima tih gospodarstava.

U Hrvatskoj ne postoje statističke aktivnosti vezane uz statistike o zaštiti hrane, osim prikupljanja određenih podataka o organskom uzgoju. Aktivnosti TAPAS-a (**Tehnički akcijski plan za poboljšanje poljoprivredne statistike**) ograničene su na države članice Europske unije. Hrvatska prati te aktivnosti.

U vezi s ribarstvom Hrvatska provodi tromjesečne ankete o ulovu morske ribe i ostalih morskih organizama. Provodi se i godišnja anketa o ulovu i uzgoju slatkovodne ribe. Hrvatska je izjavila da se mjesečni podaci još ne prikupljaju. Trenutačno se razvijaju tržišni podaci o ulovljenoj ribi. Nisu definirane sve luke. Podaci o ribarskim plovilima i opremi su dostupni, ali sukladno navodima Hrvatske ne u punom obuhvatu pravne stečevine (Uredba Komisije 109/94/EZ te njezine izmjene i dopune). Njihovo daljnje usklađivanje sukladno preporukama Organizacije UN-a za hranu i poljoprivredu (FAO) i Eurostata planirano je do pristupanja EU-u. Što se tiče statistike ribarstva, za nju su zajednički odgovorni Državni zavod za statistiku (DZS) i Ministarstvo poljoprivrede.

Uzorak **Ankete o radnoj snazi** u Republici Hrvatskoj raspoređen je mjesečno, a podaci se objavljuju polugodišnjom dinamikom. Rezultati su raspoloživi samo na razini Nomenklature prostornih jedinica za statistiku, NUTS I. Većina varijabli usklađena je s Uredbom Vijeća 2257/2003 i Uredbom Komisije 430/2005. *Ad hoc* moduli nisu provedeni, osim modula o cjeloživotnom učenju koji se provodi do kraja 2006. Trajna Anketa o radnoj snazi planirana je za 2007. Postoji statistika o slobodnim radnim mjestima koju proizvodi Hrvatski zavod za zapošljavanje, ali ona nije usklađena s pravnom stečevinom Europske unije.

Prvi podaci iz **Ankete o trošku rada** dostupni su Eurostatu te će ih Hrvatska dostavljati sukladno Uredbi Vijeća 530/1999 i Uredbi Komisije 1726/1999. Indeks troška rada još se ne izračunava. Trenutačno se daljnje aktivnosti nastavljaju u okviru programa CARDS. Anketa o strukturi prihoda još nije uvedena. Ažuriranje podataka u vezi s troškom rada još nije usklađeno. Aktivnosti se nastavljaju u okviru programa CARDS.

Sukladno dobivenim informacijama, zarada i trošak rada izračunavat će se prije kraja 2006., međutim, ažuriranje troška rada nije usklađeno. Nastavljaju se aktivnosti vezane uz metodologiju u okviru programa CARDS.

Državni zavod za statistiku (DZS) nije još počeo s provedbom statističke ankete Zajednice vezane uz **dohodak i životne uvjete** (SILC Uredba Europskoga parlamenta i Vijeća br. 1177/2003/EZ te naknadne odredbe). Razlog tome su nedostatak iskustva s panel-anketama i bruto dohotkom, neusklađeni administrativni izvori i ograničeni resursi. Uvođenje Statistike dohotka i životnih uvjeta, SILC, uključeno je u nacionalni program u sklopu programa Phare 2005. sukladno kojem je potrebno definirati i testirati nacionalnu metodologiju. **Anketa o potrošnji kućanstava** provodi se od 1998. te je gotovo u potpunosti usklađena. Hrvatska navodi određena ograničenja u dostupnosti longitudinalnih i regionalnih podataka.

Što se tiče **statistike o socijalnoj zaštiti**, prikupljanje podataka obavlja se sukladno priručniku EU-ESSPROSS te su dostupni kvalitativni podaci za većinu sustava. Nastavljaju se aktivnosti usmjerene prema proširivanju obuhvata podataka te ažuriranju postojećih podataka.

Što se tiče **prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga**, trenutačno nema prikupljanja podataka o **statistici o informacijskom društvu**. Predviđeno je preuzimanje znanja putem programa PHARE.

U vezi sa **statistikom komunikacija**, ona je opisana kao djelomično usklađena. Hrvatska primjenjuje upitnik COINS. Međutim, postoji niz varijabli koje nisu obuhvaćene, kao što je broj pružatelja kabelskih i satelitskih usluga, promet ostvaren pružanjem usluga pristupa internetu, primici i plaćanje telekomunikacijskih usluga, ukupan broj međunarodnih i dolaznih poziva.

Što se tiče **statistike turizma**, općenito se primjenjuje metodologija sukladno Direktivi Vijeća 95/57/EZ. Što se tiče turističke ponude (smještajna statistika turizma), stupanj usklađenosti je visok, nedostaju samo neki podaci od prije 2004. te regionalni podaci. Što se pak tiče statistike o turističkoj potražnji odnosno turističkoj potrošnji domaćeg stanovništva, stupanj usklađenosti je nizak jer se ne provode redovite ankete te ne postoje serije podataka. Štoviše, varijable iz ankete odstupaju od zahtjeva. Potpuno usklađivanje u segmentu statistike vezane uz turističku ponudu planirano je za 2007., a u segmentu statistike vezane uz turističku potražnju do 2009.

Što se tiče **transportne politike**, statistika o cestovnom prijevozu robe u načelu se provodi sukladno Uredbi Vijeća 1172/98 te se provode uredbe Komisije. Hrvatska navodi da neke varijable, kao što su mjesto utovara/istovara za međunarodni transport na razini NUTS 3, države tranzita, volumetrijska situacija te podaci o kontejnerima prema veličini nisu dostupni. Hrvatska nije Europskoj uniji dostavila podatke prije analitičkog pregleda. Daljnje usklađivanje planirano je prije pristupanja EU-u.

Hrvatska navodi da su statističke aktivnosti vezane uz **željeznički prijevoz** djelomično usklađene s Uredbom Vijeća 91/2003 i Uredbom Komisije 1192/2003. Hrvatska nije Europskoj uniji dostavila podatke prije analitičkog pregleda, ali namjerava (te jest) dostavila podatke tijekom ljeta 2006. (Prilozi A, C, E i H) s ciljem postizanja gotovo potpune usklađenosti za dostavljene skupove podataka. Još je potrebno dostaviti popis poduzeća (Prilog I).

Na području **pomorskog prometa** statistike se prikupljaju sukladno zahtjevima Direktive Vijeća 95/64/EZ. Prije analitičkog pregleda Hrvatska je dostavila primjere

dostupnih podataka za 2004. i 2005. godinu te izvadak iz baze podataka s podacima za veljaču 2006. Hrvatska planira daljnje aktivnosti koje obuhvaćaju programiranje skupova podataka s ciljem omogućavanja dostavljanja podataka Eurostatu sukladno relevantnoj Odluci Komisije o formatu podataka, prije pristupanja.

Statističke aktivnosti u vezi s **prijevozom unutrašnjim vodenim putovima** općenito se provode u skladu s Direktivom Vijeća 80/1119/EZ. Neke varijable, kao što je tranzit bez pretovara, područje ukrcaja i iskrcaja robe nisu dostupne. Hrvatska je svjesna buduće pravne stečevine u spomenutom području (nova Uredba Europskoga parlamenta i Vijeća, koja stupa na snagu 1. siječnja 2007.) te će s njom uskladiti proizvodnju statističkih podataka do pristupanja EU-u.

Hrvatske statistike na području **zračnog prijevoza** nisu usklađene sa zahtjevima Uredbe Vijeća 437/2003/EZ i Uredbe Vijeća 1358/2003/EZ. Zahtijevani podaci o bazi podataka faze leta, polazištu, odredištu, bazi podataka zračne luke te podaci o zrakoplovnim prijevoznicima nisu dostupni. U pripremi je usklađena pilot-anketa, čija je provedba planirana 2007.

Hrvatska ima bazu podataka o **sigurnosti cestovnog prometa** koja je usklađena sa zahtjevima Europske unije. Podaci još nisu dostavljeni Europskoj uniji. Što se tiče **dobrovoljnih postupaka**, Hrvatska je već počela dostavljati statistiku o regionalnom prometu Eurostatu. Hrvatska redovito dostavlja ECMT-u podatke sukladno Zajedničkom upitniku (zajednički za ECMT, UNECE i Eurostat). Štoviše, Hrvatska je svjesna prometnih projekata u intermodalnom prometu, mobilnosti putnika i troškova infrastrukture, ali trenutačno nema povezanih aktivnosti.

U dijelu koji se odnosi na **ekonomsku i monetarnu politiku**, a posebno **godišnje ekonomske račune**, Državni zavod za statistiku slijedi metodologiju Europskoga sustava računa (ESA 95 Uredba Vijeća 2223/96/EZ i naknadni pravni akti) te priručnik o tromjesečnim nacionalnim računima, cijenama i mjerama obujma. Godišnji BDP se proizvodi prema proizvodnom pristupu, rashodnom pristupu i dohodovnom pristupu. Prvo dvoje izračunava se prema stalnim cijenama, dok se sve troje izračunava prema tekućim cijenama. UFPIM (Usluge financijskog posredovanja indirektno mjerene) još se ne raspoređuju prema korisničkim sektorima. Državni zavod za statistiku (DZS) trenutačno sudjeluje na projektu povezanom sa Statistikom javnih financija u sklopu programa CARDS. Dubinska analiza sektora omogućit će jasan uvid u preostale prepreke usklađivanju. U tom kontekstu bit će važni određeni aspekti detaljnosti i pravodobnosti te provođenje UFPIM-a, što je planirano za 2008.

U dijelu koji se odnosi na **tromjesečne nacionalne račune** Državni zavod za statistiku slijedi metodologiju Europskoga sustava računa (ESA 95 Uredba Vijeća br. 2223/96/EZ i naknadni pravni akti), priručnik o tromjesečnim nacionalnim računima, cijenama i mjerama obujma. Tromjesečni BDP izračunava se prema proizvodnom i rashodnom pristupu, prema tekućim i stalnim cijenama, pri čemu je 1997. bazna godina. Hrvatska trenutačno ne sastavlja tromjesečne **financijske račune** prema institucionalnim sektorima. Dubinska analiza unutar projekta u okviru programa CARDS i ovdje će omogućiti jasniju sliku o preostalim preprekama usklađivanju.

U Hrvatskoj se još ne radi financijski račun. Državni zavod za statistiku i Hrvatska narodna banka trude se razriješiti metodološka pitanja na ovom području. Problem

povezan s izvorom podataka za izračunavanje interne i eksterne međubankovne referentne stope za procjenu uvezenih i izvezenih financijskih usluga pokazao se veoma složenim. Relevantni nositelji nadaju se da će postojeći problemi biti riješeni projektom u okviru programa CARDS do 2008.

Što se tiče **statistike o vlastitom kapitalu**, Hrvatska Eurostatu još nije dostavila popis metoda sukladno Uredbi Vijeća br. 1287/2003. Očekuje se da će hrvatski BND (bruto nacionalni dohodak) biti u visokoj mjeri usklađen nakon provođenja nacionalnog akcijskog plana na tom području. Ključna preostala pitanja u ovom kontekstu su izračun UFPIM-a (Usluga financijskog posredovanja indirektno mjerenih) prema institucionalnim sektorima te iscrpnost izračuna BDP-a (bruto domaćeg proizvoda/BND).

Statistiku sektora **monetarnih financijskih institucija** kompilira Hrvatska narodna banka (HNB) sukladno pravnoj stečevini Europske unije za to područje (uredbama Europske središnje banke) i standardima Međunarodnog monetarnog fonda. Kao rezultat poštivanja standarda MMF-a ograničena su metodološka odstupanja od standarda Europske središnje banke. Ona se odnose na određene podjele po roku dospijeca financijskih instrumenata, podjelu drugih ugovornih strana i valuta te višedimenzionalne podjele vezane uz konsolidirane bilance monetarnih financijskih institucija, kao i na izvještajne populacije (nisu uključene sve monetarne financijske institucije), obuhvat (obuhvaćeni su samo poslovni subjekti), sektor kućanstava (neprofitne ustanove koje služe kućanstvima nisu uključene) te konačno klasifikaciju instrumenata i rokova dospijeca u svrhe statistika kamatnih stopa. Međutim, Hrvatska narodna banka odlučna je ispuniti sve izvještajne obveze sukladno pravnoj stečevini Europske unije do pristupanja Hrvatske EU-u. S tim ciljem prihvaćaju se i dalje razvijaju novi izvještajni obrasci.

Što se tiče **trgovine uslugama i platne bilance**, HNB prikuplja statistike sukladno odgovarajućoj uredbi (Uredba Europskoga parlamenta i Vijeća 184/2005, MMF-ovom priručniku te *BOP Vademecum*).

U vezi s **platnom bilancom** navedeno je da ima prostora za daljnji razvoj metodologije. Podaci za ostala ulaganja kompiliraju se na obračunskoj osnovi te se uvodi sustav kompiliranja strukturno-poslovnih statistika za neizravna ulaganja. To je također slučaj kod statistike o **međunarodnoj trgovini uslugama**, gdje se statistike o nekim vrstama usluga kompiliraju zajednički te podjela državnih usluga nije dovoljno razrađena. Ankete će biti adekvatno prilagođene.

HNB prikuplja statistike o izravnim stranim ulaganjima sukladno ranije u tekstu spomenutom dijelu pravne stečevine EU-a. Preostale aktivnosti usredotočuju se na proizvodnju drugog kapitala na temelju aktivnosti rezidenata i prikupljanje podataka o aktivnostima nerezidenata.

Statistika o stranim povezanim poduzećima (FATS) trenutačno se ne prikuplja, ali je njezino uvođenje u planu prije pristupanja.

Državni zavod za statistiku (DZS) prikuplja podatke o **paritetu kupovne moći** (PKM) u skladu s relevantnim osnovnim uredbama Vijeća (1164/94, 1267/99, 1260/99) i metodološkim priručnikom Eurostata/OECD-a o paritetu kupovne moći.

Hrvatska u potpunosti sudjeluje u programu Eurostata koji se odnosi na paritet kupovne moći od siječnja 2006. te u programima ECP-a od 1993. DZS smatra podatke više ili manje usklađenima, no još nije proslijedio relevantne popise Eurostatu pa Eurostat još nije obavio dubinsku procjenu.

DZS još ne proizvodi **Harmonizirani indeks potrošačkih cijena (HCPI)** kako je utvrđen Uredbom Vijeća br. 2494/95/EZ te naknadnim izmjenama i dopunama i provedbenim mjerama. Od siječnja 2004. postoji indeks potrošačkih cijena koji je načelno sukladan metodologiji Eurostata. Međutim, nije obuhvaćena potrošnja nerezidenata i institucionalno kućanstvo. Daljnje usklađivanje planirano je za siječanj 2007. DZS planira osigurati cjelovit skup podataka o Harmoniziranom indeksu potrošačkih cijena za razdoblje od 1998. do veljače 2007.

Državni zavod za statistiku (DZS) u potpunosti je svjestan pravnog okvira u vezi sa **strukturno-poslovnim statistikom** (Uredba Vijeća 58/97/EZ i naknadne odredbe). Tri organizirana strukturno-poslovna anketna istraživanja nisu usklađena s Uredbom Vijeća 58/97, stoga dobiveni podaci nisu još poslani Eurostatu. U tijeku je nova pilot-studija o građevinarstvu. Prihvaćena metodologija postupno će se proširivati na druge odjeljke NACE-a, posebno u vezi s potpunosti zahtijevanih priloga i poboljšanjem poslovnih registara. To bi trebalo omogućiti proizvodnju potpuno usklađenih strukturno-poslovnih statistika do kraja 2009.

Državni zavod za statistiku (DZS) u potpunosti je svjestan pravnog okvira u vezi s **kratkoročnom statistikom** (Uredba Vijeća 1165/98/EZ i naknadne odredbe). Započeta je provedba, a stupanj ostvarene usklađenosti je djelomičan. Nije moguće dostaviti sve zatražene skupove podataka. Od 32 zatražena skupa podataka 19 ih je trenutačno dostupno. Očekuje se potpuno usklađivanje do 2009./2010.

DZS je uveo proizvodnu statistiku industrije (**PRODCOM**) sukladno Uredbi Vijeća br. 3924/21 i naknadnim odredbama. Hrvatska iskazuje svoju potpunu usklađenost i dostavljanje zahtijevanih podataka.

Na području **statistike o dugu i manjku države** pravne odredbe Europske unije u vezi s postupkom kod prekomjernog manjka primjenjivat će se tek nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji. Hrvatska je upoznata s pravnim okvirom, Uredbom Vijeća 3605/92 o primjeni protokola o postupku pri prekomjernom manjku te njezinim naknadnim izmjenama i dopunama. Hrvatska je započela pripremne aktivnosti te je u travnju 2006. drugi put sastavila izvješće o dugu i manjku države utemeljeno na načelima ESA-e 95. U tijeku je *twinning* projekt u vezi sa statistikom javnih financija za koji se nada da će joj pomoći pri razrješavanju preostalih pitanja kao što su definicija sektora države i uspostavljanje obračunskog načela u okviru postupka pri prekomjernom manjku. Hrvatska ne očekuje teškoće pri potpunom usvajanju odredaba u trenutku pristupanja.

Hrvatska je prihvatila pravnu stečevinu Europske unije u dijelu koji se odnosi na **statistiku energije**. Primjenjuju se direktive Europskoga parlamenta i Vijeća 2001/77/EZ, 2003/30/EZ, 2004/8/EZ, 2006/32/EZ te se podaci dostavljaju Eurostatu. Potpuno usklađivanje predviđeno do kraja 2008. nakon završetka nacionalnog projekta *Hrvatska statistika energije prema konceptu Europske unije*, koji je u tijeku.

Što se tiče **regionalne politike i strukturnih instrumenata**, Hrvatska je podnijela prijedlog za NUTS (Nomenklaturu prostornih jedinica za statistiku) koji se trenutno ocjenjuje. Iz tog razloga klasifikacija statističkih regija je preliminarna. Statistike urbanih područja trenutno se sastavljaju u okviru projekta *Urban Audit*. Prostorne jedinice lokalne razine ovise o dogovoru s Eurostatom o klasifikaciji NUTS. Slanje podataka o lokalnim jedinicama počet će nakon postizanja dogovora. Hrvatska s jednakom pažnjom prati razvoj Geografskog informacijskog sustava i planirane okvirne INSPIRE Direktive o uspostavljanju infrastrukture prostornih informacija u Europi. Što se tiče podataka o regionalnom BDP-u, koncepti i definicije u potpunosti su usklađeni s europskom pravnom stečevinom. Međutim, prije pristupanja potrebno je nastaviti aktivnosti vezane uz ponderiranje regionalnog BDP-a u nacionalnom BDP-u i regionalnim računima kućanstava. Što se tiče regionalnih poljoprivrednih statistika, Državni zavod za statistiku prikuplja određen broj pokazatelja na području statistike biljne proizvodnje, statistike stočarstva, statistike proizvodnje mlijeka i korištenja zemljišta.

Na području **statistike zaštite okoliša, potrošača i zdravlja** i statistika vezanih uz **javno zdravstvo**, statistike o uzroku smrti vode se u skladu s klasifikacijama Svjetske zdravstvene organizacije (WHO). Nadležna tijela sastavila su novi obrazac potvrde o smrti, sukladno preporukama i smjernicama Eurostata/Istata.

Što se tiče statistika na području **zdravstvene zaštite**, Hrvatska proizvodi statistike o djelatnicima u zdravstvu sukladno metodologiji Svjetske zdravstvene organizacije (WHO). Hrvatska sudjeluje u inicijativama Svjetske zdravstvene organizacije na području europskog Anketnog ispitivanja o zdravlju (EUHIS) i Svjetske zdravstvene ankete. Hrvatska također proizvodi statistike o organizaciji i radu bolnica te pacijentima u stacionarnim ustanovama koje nisu obuhvaćene pravnom stečevinom Europske unije.

Hrvatska navodi da su statistike o **zdravlju i sigurnosti** na radu djelomično sukladne relevantnim smjernicama Eurostata. Postoje određena odstupanja u vezi s definicijama, primjerice definicija trajanja bolovanja, uključenima u statistiku.

Hrvatska **statistika profesionalnih bolesti** slijedi međunarodnu klasifikaciju bolesti i srodnih zdravstvenih problema (MKB), koja je samo djelomično usklađena s Eurostatovim popisom profesionalnih bolesti.

Hrvatska **statistika šumarstva** obuhvaća godišnje izvješće o promjenama u površini šuma, tromjesečno izvješće o iskorištavanju šuma i sječi drva te godišnje izvješće o lovstvu, stupačarenju i brizi o divljači. Hrvatska navodi da je djelomično usklađena sa zahtjevima Europske unije. Kategorije šumskih površina još nisu usklađene te još nije uvedena anketa o površini šuma.

U domeni **statistike okoliša** Hrvatska će razviti pokazatelje održivog razvoja, sustava pokazatelja usmjerenih prema referentnoj listi Eurostata i radne skupine države članice.

Hrvatska je gotovo u potpunosti uskladila statistiku o **proizvodnji i uporabi otpada** sa zahtjevima pravne stečevine Europske unije. Što se tiče statistike o vodi,

prikupljanje podataka podijeljeno je na nekoliko nacionalnih nositelja. Statistički podaci usklađeni su s međunarodnim zahtjevima.

Što se tiče statistika o zagađenju zraka i klimatskim promjenama povezanim s **Protokolom iz Kyota**, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva osigurat će potrebne podatke sukladno zahtjevima Protokola. Još se ne kompiliraju računi okoliša. Pilot-anketa o troškovima za okoliš provedena je 2005.

Hrvatska je upoznata s dijelom pravne stečevine EU-a vezanim uz **statistike znanosti, informacija, obrazovanja i kulture**. Što se tiče **statistike obrazovanja**, u tijeku su aktivnosti vezane uz upitnik UOE za podatke o obrazovnim sustavima. Spomenuti upitnik već je dostavljen. To još nije učinjeno u vezi s istraživanjem o obrazovanju odraslih (AES) koje se uvodi u sklopu programa PHARE i istraživanjem o kontinuiranom stručnom usavršavanju (CVTS) koje će biti uvedeno 2008. sukladno raspoloživim resursima.

Državni zavod za statistiku prikuplja statističke podatke o **kulturi** putem 17 specijaliziranih anketa koje su sastavljene sukladno nacionalnim potrebama. DZS je svjestan Eurostatove uloge koordinatora na tom području.

Na području **znanosti i tehnologije** statistike koje se odnose na istraživanje i razvoj sastavljaju se u Hrvatskoj sukladno pravnoj stečevini EU-a (Priručnik Frascati) od 1997. te se podaci dostavljaju Eurostatu od 2001. U Hrvatskoj se još ne prikuplja statistika o proračunskim izdvajanjima za istraživanje i razvoj (**GBOARD**), tzv. Hightec statistika, statistika o ljudskim resursima vezanima uz znanost i tehnologiju, statistika o nositeljima doktorskih titula, statistika o patentima i statistika inovacija. Njihovo uvođenje planira se u okviru pomoći iz programa PHARE (PHARE 2005 i PHARE 2007). Hrvatska je svjesna zahtjeva te namjerava otkloniti sve nedostatke pri ispunjavanju uvjeta do 2009.

Na području **Europe državljana (People's Europe)** demografska statistika u Hrvatskoj temelji se na popisima stanovništva koji se provode svakih deset godina te podacima o prirodnim i mehaničkim promjenama broja stanovnika koji su izvedeni iz vitalne statistike i statistike migracija. Posljednji popis stanovništva proveden je 2001. u skladu s preporukama UNECE/Eurostata vezanim uz popise stanovništva i kućanstava iz 2000. u regiji koju obuhvaća Ekonomska komisija UN-a za Europu.

Vitalna statistika o broju rođenih, umrlih, broju sklopljenih brakova te broju razvoda usklađena je s međunarodnim preporukama. **Statistika migracija** u Hrvatskoj je raspoloživa na godišnjoj razini, ali još nije usklađena s UN-ovim preporukama o statistikama međunarodne migracije stanovništva. Podaci ne uključuju vremenski kriterij prema kojem se definiraju dugoročne i kratkoročne migracije niti razlog migracije. Pomoć razvoju statistike migracija bit će pružena u sklopu programa PHARE.

Što se tiče statistika o osobama koje traže **azil, nezakonitim migracijama i stjecanju državljanstva**, Hrvatska još nije sudjelovala u europskom prikupljanju podataka i mjerama protiv nezakonite migracije (CIREFI).

III. OCJENA STUPNJA USKLAĐENOSTI I SPOSOBNOSTI PROVEDBE

Općenito, Hrvatska proizvodnja statistika dostigla je zadovoljavajući stupanj usklađenosti. Od svoje neovisnosti Hrvatska je počela postupno uvoditi pravnu stečevinu Europske unije u dijelu koji se odnosi na statistiku. Još postoje odstupanja, posebno na području registara i sektorskih statistika, kao što je statistika poljoprivrede, ekonomska i monetarna statistika.

Značajan napredak postignut je putem europskih pretpristupnih programa pomoći CARDS i PHARE te suradnje s Eurostatom. Budući da je pravna stečevina u dijelu koji se odnosi na statistiku poprilično velika, potrebna su trajna i neprekinuta nastojanja za njezino potpuno provođenje.

Nacionalna tijela trebaju osigurati adekvatna sredstva kao potporu provedbi i primjeni pravne stečevine. Također trebaju osigurati učinkovite strukture upravljanja kako bi mogle jamčiti administrativnu sposobnost. To je preduvjet za potpuno usklađivanje.

III. a. Statistička infrastruktura

Na području statističke infrastrukture razina usklađenosti je veoma visoka. Pravo na području statistike usklađeno je s međunarodnim preporukama. Hrvatski statističari su neovisni u radu te ih obvezuje načelo povjerljivosti. Osiguravanje dostatnih sredstava za obavljanje statističkih aktivnosti nastavlja biti razlogom zabrinutosti.

III. b. Klasifikacije i registri

Uspostavljene su glavne ekonomske klasifikacije te one slijede pravnu stečevinu Europske unije. To nije u potpunosti slučaj kod poslovnog registra koji je načelno osnovan u skladu s Uredbom Vijeća 696/93 o statističkim jedinicama i Uredbom Vijeća 2186/93. Međutim, fizičke osobe, obrti i djelomično lokalne jedinice nisu obuhvaćene postupcima ažuriranja te nisu još prikladno definirane. To je razlog zašto je kvalitetu poslovnog registra potrebno značajno unaprijediti. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske treba prilagoditi kvalitetu poslovnog registra budućoj Uredbi kako bi se prihvatile promjene do kojih je došlo revizijom Statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE (Rev. 2). Općenito, na ovom području ne očekuju se veći problemi.

III. c. Sektorska statistika

Na području **carinske unije i slobodnog kretanja robe statistika vanjske trgovine** (Extrastat) u visokoj je mjeri usklađena s pravnom stečevinom. Pripremne aktivnosti za **statistiku unutarnje trgovine** (Intrastat) s ostalim državama članicama u početnoj su fazi. Hrvatska još treba sklopiti međunarodne sporazume. Intrastat će, međutim, postati relevantan tek prilikom pristupanja Hrvatske Europskoj uniji.

Na području **statistike poljoprivrede** Hrvatska treba pojačati nastojanja kako bi *uvela Standard Gross Margins* (SGM) u **statistiku poljoprivredne strukture**, koja će joj omogućiti proizvodnju podataka o poljoprivrednim gospodarstvima usklađenih s pravnom stečevinom EU-a (potrebno je naglasiti da je rok za statistiku poljoprivrede dogovoren u poglavlju Poljoprivreda i ruralni razvoj).

Potreban je daljnji razvoj i na području **agromonetarne statistike**. Usklađenost s pravnom stečevinom je djelomična, dok su aktivnosti vezane uz metodologiju u tijeku. Situacija što se tiče **statistike biljne proizvodnje** može se okarakterizirati kao djelomična usklađenost. Iako postoje podaci o žetvi, ne provode se statistička istraživanja vezana uz voćnjake i vinograde. Usklađenost u segmentu statistike stočarstva, mesa i mliječnih proizvoda na razumnoj je razini. Iako su dostupni osnovni podaci, neke varijable nisu dostupne. Daljnji metodološki razvoj kao što je revidiranje postojećih anketnih i izvještajnih postupaka trebao bi omogućiti potpuno usklađivanje na srednjoročnoj razini. Očekuje se da nedostaci u statistici poljoprivrede mogu biti otklonjeni do 2009. – 2010.

Situacija je jednaka u vezi sa **statistikom ribarstva**. Usklađenost je na razumnoj razini te se proizvodnja statističkih podataka razvija i prilagođava pravnoj stečevini.

Što se tiče **statistike tržišta rada** i **Ankete o radnoj snazi**, pravna stečevina Europske unije u velikoj se mjeri poštuje, međutim još se radi na poboljšanju aspekata povezanih s učestalošću provedbe i obuhvatom. **Statistika slobodnih radnih mjesta** nije usklađena s pravnom stečevinom EU-a. Indeks troška rada u potpunosti je usklađen, dok **Anketa o strukturi zarade**, **statistika o zaradi i troškovima rada** te **statistika o dohotku i životnim uvjetima (SILC)** još nisu uvedene. Statistika o potrošnji kućanstava i statistika socijalne zaštite prikupljaju se te dalje razvijaju.

U segmentu **prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga** pravna stečevina EU-a na području **statistike turizma** u najvećoj se mjeri primjenjuje. Hrvatska namjerava proširiti obuhvat statistike uvođenjem statistike o potražnji u turizmu. Potreban je daljnji razvoj statistike komunikacija, a pravna stečevina EU-a u dijelu koji se odnosi na statistiku o informacijskom društvu još se ne provodi.

Što se tiče područja **transportne politike**, Hrvatska još nije počela EZ-u dostavljati podatke vezane uz transport. Međutim, pravna stečevina u dijelu koji se odnosi na **cestovni prijevoz robe, željeznički prijevoz, pomorski prijevoz i prijevoz unutrašnjim vodenim putovima** u načelu je uvedena. U tijeku su aktivnosti preciznog usklađivanja metodologije. U dijelu pravne stečevine koji se odnosi na **statistiku zračnog prijevoza** potrebno je značajno usklađivanje. U tom kontekstu obavljaju se pripremni radovi.

Što se tiče **ekonomske i monetarne politike**, statistički sustav Republike Hrvatske u glavnom je dijelu prihvatio ESA-u 95 sukladno Uredbi Vijeća 2223/96/EZ. Aktivnosti vezane uz metodologiju su u tijeku. Parametri transmisivne tablice ESA 95 još nisu dostavljeni, ali ohrabruje to što je Hrvatska već počela proizvoditi **godišnje ekonomske račune** te **tromjesečne ekonomske račune**. Očekuje se da će tekući nedostaci kao što je nedostatak statistika o **UFPIM-u** (Uslugama financijskog posredovanja indirektno mjerenim) te važnih statistika o **financijskom računu** biti otklonjeni do 2008. Dostavljanje financijskih računa predstavljat će važan korak ka potpunoj usklađenosti.

U vezi sa **statistikom vlastitog kapitala**, još nije dostavljen popis. Akcijski plan predviđa otklanjanje tog nedostatka. Hrvatska narodna banka prikuplja statistiku **monetarnih i financijskih institucija** u skladu s pravnom stečevinom EU-a za relevantno područje. Statistika vezana uz **trgovinu uslugama i bilancu plaćanja**

proizvodi se sukladno relevantnoj pravnoj stečevini, iako su aktivnosti vezane uz metodologiju još u tijeku. Nedostaje **statistika o stranim povezanim poduzećima (FATS)**, što predstavlja pitanje čijem rješavanju treba dati prioritet.

Potpuna usklađenost **Harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena** s pravnom stečevinom EU-a očekuje se tijekom 2007. **Strukturno-poslovne statistike i kratkoročne statistike** bit će u potpunosti usklađene do 2009. – 2010. Pravne odredbe Europske unije vezane uz **postupak pri prekomjernom manjku i dugu države** postat će relevantne tek nakon pristupanja Hrvatske EU-u. Međutim, pripremne radnje su počele. Očekujemo da će Hrvatska moći udovoljiti obvezama vezanim uz izvješćivanje do pristupanja.

Hrvatska usklađenost s pravnom stečevinom EU-a na području **statistike energije** na visokoj je razini. Potpuna usklađenost očekuje se do kraja 2008. pod uvjetom da se nastavi snaga ostvarenog zamaha.

Što se tiče pravne stečevine koja se odnosi na **regionalnu politiku i strukturne instrumente**, trenutačno se pregovara o nomenklaturi statističkih jedinica (regionalna podjela). Hrvatska je preuzela obvezu primijeniti dogovorenu nomenklaturu po pristupanju.

U dijelu **okoliš, potrošači i zaštita zdravlja** Hrvatska je usklađena s pravnom stečevinom EU-a u dijelu koji se odnosi na **statistiku javnog zdravstva te zdravlja i sigurnosti na radu**. Postoje određene razlike vezane uz metodologiju koja se odnosi na potonju statistiku.

Što se tiče **statistike šumarstva**, usklađenost je djelomična te su potrebne daljnje aktivnosti. Tako je i kod statistike okoliša, gdje se očekuje potpuna usklađenost u srednjoročnom razdoblju.

U vezi sa **statistikama obrazovanja, kulture, znanosti i tehnologije** usklađivanje nije dovršeno, međutim, Hrvatska je na dobrom putu u otklanjanju preostalih prepreka.

Na području **Europe državljana demografska i vitalna statistika** već su usklađene. To još nije slučaj na području **statistike migracija**, statistike vezane uz **azil i statistike o stjecanju državljanstva**. Međutim, Hrvatska provodi aktivnosti na tom području te ima mogućnosti otkloniti nedostatke do pristupanja EU-u.